

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра цивільного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правове забезпечення господарської діяльності

Освітня програма Економіка

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 29 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання
7. Система оцінювання навчальної дисципліни
8. Політика навчальної дисципліни
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правове забезпечення господарської діяльності
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	к.юрид.н., доц. Олійник О.С.
Контактний телефон викладача	(0342) 596130
E-mail викладача	oksana.oliinyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kcp.pnu.edu.ua/oc-бакалавр/навчальні-дисципліни/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>В сучасних умовах економічного розвитку держави існує широке коло відносин, які виникають внаслідок безпосереднього здійснення господарської діяльності або управління такою діяльністю за участю учасників господарських відносин. Існує гостра необхідність належного правового забезпечення ефективного розвитку підприємництва та непідприємницької діяльності з метою підвищення ефективності суспільного виробництва, зростання господарського порядку в економічній системі України та захисту учасників господарських відносин. Опанування здобувачами правових основ регулювання різних сфер господарської діяльності є необхідною умовою становлення кваліфікованих спеціалістів в сфері економіки. Мета та цілі навчальної дисципліни «Правове забезпечення господарської діяльності» полягають у засвоєнні здобувачами системи знань про природу господарської діяльності, особливості її становлення та сучасні тенденції подальшого розвитку правового регулювання господарської діяльності; галузі та види господарської діяльності; усвідомленні зростаючої ролі господарського права в умовах формування ринкової економіки у різних галузях господарювання; ознайомлення з особливостями правового регулювання в окремих галузях господарювання; підготовці спеціалістів високого рівня для професійного обслуговування суб'єктів господарської діяльності різних галузей економіки.</p> <p><u>Основними джерелами</u> правового забезпечення господарської діяльності виступають Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про акціонерні товариства», «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про кооперацію», «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про банки і банківську діяльність», «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про зовнішньоекономічну діяльність» та ряд інших законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів.</p> <p>Застосування господарського законодавства в умовах економічної кризи, нестабільності розвитку ринкової економіки, недосконалості правового регулювання окремих відносин та інститутів в сфері господарювання є важливим завданням і одним з основних напрямків роботи державних органів та всіх інституцій громадянського суспільства з метою забезпечення оптимального балансу публічних і приватних інтересів при здійсненні господарської діяльності. Підготовка та ефективна діяльність спеціалістів у сфері економіки має на меті забезпечення нормального господарського правопорядку в державі, що ґрунтується на основі поєднання ринкового саморегулювання економічних відносин та державного регулювання макроекономічних процесів. Важливо, щоб випускники володіли необхідними знаннями щодо регулювання господарсько-правових відносин, вміли поєднувати їх з економічними особливостями розвитку держави в межах конкретного часового періоду задля досягнення мети ефективного управління господарсько-правовою дійсністю.</p>	

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правове забезпечення господарської діяльності» є формування у здобувачів цілісної системи знань про загальнотеоретичні засади правового регулювання господарської діяльності, орієнтування їх на дослідження проблематики правового регулювання господарювання з метою вирішення конкретних питань практичної діяльності щодо прав та інтересів учасників господарських правовідносин та забезпечення господарського правопорядку.

Основними цілями вивчення дисципліни «Правове забезпечення господарської діяльності» є набуття здобувачами загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для здійснення фахової діяльності економіста за певним рівнем кваліфікації, що передбачає розуміння змісту норм господарського права України, аналіз нормативно-правової бази в сфері регулювання господарсько-правових відносин, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, що виникають в процесі реалізації господарської правосуб'єктності учасниками господарських правовідносин, правильного застосування норм господарського законодавства.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Правове забезпечення господарської діяльності» відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері господарських правовідносин; діюче господарське законодавство; основні положення правового статусу суб'єктів господарювання; загальні засади господарсько-правової відповідальності; особливості правового регулювання окремих видів господарської діяльності; шляхи гармонізації правового регулювання господарської діяльності з міжнародним правом в сфері господарювання, правом Європейського Союзу.

вміти:

порівнювати і аналізувати норми законодавства, що регулюють відносини з приводу безпосереднього здійснення чи управління господарською діяльністю; застосовувати знання та навички, набуті при вивченні теоретичного матеріалу з правового забезпечення господарської діяльності до конкретних ситуацій, що складаються в процесі організації та здійснення господарської діяльності.

4. Компетентності

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК02. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

5. Результати навчання

ПР01. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПР13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПР18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативна / вибіркова	
2	051 Економіка	1		Нормативна	
Тематика навчальної дисципліни					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год.	Вага оцінк и	Термін виконанн я
<p>Тема 1. Господарська діяльність: поняття, ознаки, правова характеристика. Джерела правового регулювання господарської діяльності.</p> <p>Особливості становлення та розвитку правового регулювання господарської діяльності. Визначення поняття «господарська діяльність» та її ознаки. Зміст господарської діяльності та принципи її здійснення. Види господарської діяльності. Джерела правового регулювання господарської діяльності (Конституція України, кодекси, закони та підзаконні нормативно-правові акти, локальна нормотворчість, звичаї ділового обороту, судова практика).</p>	Лекція, практичне заняття	4;5; 6; 9; 10; 14;	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття лекція - 2 практ. – 2	0,1	До наступного заняття згідно розкладу
<p>Тема 2. Правові основи державного впливу на економіку та господарську діяльність.</p> <p>Поняття, значення організаційно-господарських засад у сфері господарювання. Державна регуляторна політика у сфері господарювання. Рівні та форми регулювання господарської діяльності. Економічні теорії регулювання економіки. Прямі та непрямі методи державного впливу на господарські відносини. Планування та прогнозування господарської діяльності. Дозвільна система у сфері господарювання.</p>	Лекція, практичне заняття	3; 4;5; 10;	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття лекція - 2 практ. – 2	0,1	До наступного заняття згідно розкладу
<p>Тема 3. Загальна характеристика учасників відносин у сфері господарювання.</p> <p>Поняття та система учасників відносин у сфері господарювання. Поняття, ознаки, види суб'єктів господарської діяльності. Особливості утворення та припинення суб'єктів господарювання. Установчі документи суб'єкта господарювання. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.</p>	Лекція, практичне заняття	5; 11; 12; 15; 16; 19;	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, розв'язати практичні завдання лекція - 2 практ. – 2	0,1	До наступного заняття згідно розкладу
<p>Тема 4. Участь суб'єктів господарювання у зобов'язальних правовідносинах. Договори в сфері господарювання.</p>	Лекція, практичне	5; 6; 11;	Опрацювати лекційний матеріал,	0,1	До наступного

<p>Поняття та підстави виникнення господарських зобов'язань. Види зобов'язань в сфері господарювання (майново-господарські, організаційно-господарські, соціально-комунальні, публічні зобов'язання). Виконання зобов'язань. Засоби забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення зобов'язань суб'єктів господарювання. Поняття, ознаки, функції договорів в сфері господарювання. Класифікація господарських договорів. Загальний порядок укладення, зміни, припинення та розірвання господарських договорів. Особливості укладення господарських договорів у конкурентний спосіб, на підставі державного замовлення. Правова характеристика окремих видів договорів у сфері господарювання.</p>	заняття		<p>підготуватися до практичного заняття, пройти тестування за тематикою практичного заняття</p> <p>лекція - 2 практ. – 2</p>		заняття згідно розкладу
<p>Тема 5. Основні засади господарсько-правової відповідальності. Поняття, ознаки, принципи відповідальності суб'єктів господарювання. Функції господарсько-правової відповідальності. Підстави та межі відповідальності суб'єктів господарювання. Характеристика окремих видів господарсько-правової відповідальності (відшкодування збитків, штрафні санкції, оперативно-господарські санкції, адміністративно-господарські санкції).</p>	Лекція, практичне заняття	5; 6; 11; 18;	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування за тематикою практичного заняття</p> <p>лекція - 2 практ. – 2</p>	0,1	До наступного заняття згідно розкладу
<p>Тема 6. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання. Поняття та призначення способів захисту прав суб'єктів господарювання. Класифікація способів захисту прав суб'єктів господарювання. Судові способи захисту прав суб'єктів господарювання. Позасудові форми захисту прав суб'єктів господарювання. Критерії обрання способів захисту прав суб'єктів господарювання. Особливості застосування окремих способів захисту прав суб'єктів господарювання.</p>	Лекція	5; 6; 11; 18;	<p>Опрацювати лекційний матеріал</p> <p>лекція - 2</p>	-	До наступного заняття згідно розкладу
<p>Тема 7. Обмеження монополізму та захист суб'єктів господарювання від недобросовісної конкуренції. Поняття, значення, основні принципи економічної конкуренції в сфері господарювання. Нормативно-правова основа економічної конкуренції. Еволюція конкурентного законодавства. Антиконтурентна політика у вигляді зловживання монополістичним становищем</p>	Лекція, практичне заняття	1; 2; 20;	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, розв'язати практичні завдання</p>	0,1	До наступного заняття згідно розкладу

<p>суб'єкта господарювання. Природні та штучні монополії. Антиконтурентні узгоджені дії в сфері господарювання як прояв економічної конкуренції. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Поняття та прояви недобросовісної конкуренції. Відповідальність за порушення антимонопольного конкурентного законодавства. Система антимонопольних органів щодо регулювання економічної конкуренції та їх компетенція.</p>			<p>лекція - 2 практ. – 2</p>		
<p>Тема 8. Особливості правового регулювання здійснення господарської діяльності в окремих галузях господарювання. Особливості правового регулювання господарсько-торгівельної діяльності. Правове регулювання перевезення вантажів. Правове регулювання капітального будівництва. Фінансова діяльність в сфері господарювання. Аудиторська діяльність в сфері господарювання. Інноваційна та інвестиційна діяльність суб'єктів господарювання. Правовий режим іноземних інвестицій. Участь суб'єктів господарювання у зовнішньоекономічній діяльності.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>1; 7; 8; 13; 17;</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до виконання контрольної роботи</p> <p>лекція - 2 практ. – 2</p>	<p>0,1</p>	<p>Згідно розкладу</p>
7. Система оцінювання навчальної дисципліни					
<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>100 бальна – 50 балів впродовж семестру (результати опитування, виконання письмових завдань, тестування, виконання індивідуального завдання) та 50 балів (виконання контрольної роботи, контроль самостійної роботи здобувача освітнього рівня бакалавр).</p> <p>«відмінно» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>«добре» – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності в розв'язках;</p> <p>«задовільно» – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповідях, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>«незадовільно» – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу. Головна її мета – перевірка рівня засвоєння здобувачами освітнього рівня бакалавр знань, отриманих в процесі навчання, перевірка самостійної роботи студентів, виявлення ступеня засвоєння здобувачами теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказати, яким саме був хід його роздумів.</p>				

Семінарські заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у здобувачів умінь та навичок з навчальної дисципліни, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за поточне тестування (20 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (25 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за індивідуальне завдання (5 балів); – оцінка за самостійну роботу (30 балів)

8. Політика навчальної дисципліни

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних завдань, проходження тестування на платформі системи дистанційного навчання, виконання індивідуальних творчих завдань;

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття, до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом честі та Положенням про запобігання та виявлення плагіату Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Перезарахування результатів неформальної освіти відбувається згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ПНУ https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_o_svita.pdf

9. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина): підручник / авторський колектив: Л.Ф. Винокурова, О.С. Горяєва, О.В. Клепікова, О.В. Кологойда [та 13 інших] ; за загальною редакцією В.С. Щербини, В.В. Резнікової ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Юридичний факультет. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. С. 670.

2. Актуальні проблеми правового забезпечення господарської діяльності в Україні: матеріали круглого столу; м. Харків, 12 березня 2015 р. Харків: ХНУВС. 2015. 224 с.

3. Вінник О.М., Шаповалова О.В. Господарське право в умовах цифровізації економіки: навч. посіб. Київ: НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф.Г. Бурчака. 2020. 313 с.

4. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій (загальна частина). Київ: Видавництво Ліра-К. 2017. 240 с.

5. Господарське право (Загальна частина): підручник. За ред. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ: Видавництво Ліра-К. 2021. 448 с.

6. Господарське право: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. Одеса, 2021. 166

с.

7. Деревянко Б. В. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник / д-р юрид. наук, проф. Б. В. Деревянко; МВС України, Донецький державний університет внутрішніх справ. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.
8. Жорнокуй Ю.М. «Інноваційна діяльність» та «венчурне підприємництво»: співвідношення понять та їх сутність *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 21-22 травня 2020 року). У двох частина. Частина перша. Суми: Сумський державний університет, 2020. С. 233-237.
9. Задихайло Д. В., Швидка Т. І. Правове регулювання господарської діяльності в окремих секторах економіки (у схемах і таблицях): навч. посібн. Х.: Право. 2019. 96 с.
10. Замрига А. Система принципів адміністративно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 7. С. 79-83. URL:<http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/7/15.pdf>
11. Корнеєв Ю. В. Підприємницьке право України: Навч. посіб.К.: Центр учбової літератури, 2019. 120 с. URL: <https://cul.com.ua>
12. Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія. За заг. ред. проф. І. В. Спасибо-Фатеєвої. Х.: ЕКУС. 2021. 512 с.
13. Любашенко В. І. Міжнародне інвестиційне право: навчально-методичний посібник Одеса: Фенікс. 2018. 125 с.
14. Маматова Л.Ш. Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні. *Вісник Приазовського державного технічного університету*. Серія: Економічні науки. 2018. Вип. 35. С. 33-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2018_35_7
15. Менів Я.О. Особливості правового забезпечення діяльності господарських організацій великого бізнесу в Україні: монографія. Харків: Право, 2021. 200 с.
16. Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств: монографія / Р.Ф. Бруханський, М.К. Пархомець, П.Р. Пуцентейло [та ін.]. Тернопіль: Крок. 2015. 300 с.
17. Олійник О.С. Господарське право України: матеріали до хрестоматії з дисципліни. Івано-Франківськ: ПНУ, 2019.
18. Правове регулювання безпеки господарської діяльності в Україні: монографія. Гетманець О. П., Прокопенко А. О., Чорна А. М. та ін. За заг. ред. О. П. Гетманець. Харків: Константа. 2019. 296 с.
19. Цікало В. І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 588 с.
20. Швидка Т.І. Антимонопольно-конкурентне право України: К.: Право. 2021. 184 с.

Викладач

Олійник О.С.